

Plan mot kränkande behandling

Hellbergsskolan

Förskoleklass, grundskola och fritidshem

Ansvarig rektor: Viveca Holm och Malin Grundström

Giltighetstid: 2023-10-01 – 2024-09-31

1. Syfte och bakgrund

Det råder ett absolut förbud för alla att kränka, diskriminera eller trakassera elever. All personal inom skolan har handlingsplikt och skyldighet att utreda och vidta åtgärder. Syftet med en likabehandlingsplan är att den ska ge ett stöd i arbetet med en trygg miljö och förstärka respekten för allas lika värde. Planen omfattar förskoleklass, grundskola och fritidshem.

2. Vision och arbetsätt

Hellbergsskolan ska erbjuda bästa möjliga undervisning och utbildning för just de elever som går på skolan. Vårt mål är att de elever som lämnar Hellbergsskolan ska ha en bred förväntanshorisont, vilket innebär att eleverna har:

- goda kunskaper i grundskolans alla ämnen för att klara studier i högre årskurser och skolformer
- en positiv tro på sina egna möjligheter i framtiden
- hög tillit till sin egen förmåga och en motivation till högre studier
- god självkänedom och god kunskap om hur de ska använda sina förmågor på bästa sätt för att lyckas i framtiden
- en god valkompetens
- en delaktighet i samhället, även utanför närmiljön
- en stolthet i sin identitet

Personalens delaktighet sker via arbetslagens förslag till insatser under läsåret och behandlas i EHT, sedan lyfts förslaget på plan till APT, där planen diskuteras och beslutas.

Vad gäller uppföljning av planen så vilar ansvaret främst på EHT samt ansvarig förstelärare, som vid varje möte har som första punkt att diskutera skolans främjande och förebyggande arbete.

3. Kartläggning av risker

Alla elever och vårdnadshavare erbjuds utvecklingssamtal varje läsår, där frågor om trygghet och trivsel alltid lyfts i samtalet.

Skolsköterskan genomför hälsosamtal med alla elever i förskoleklass och årskurs 4. En sammanställning av dessa elevhälsosamtal har presenterats vid EHT-möte. Hälsosamtalen bearbetas därefter på APT, där all personal på skolan deltar. Vid behov kan även riktade hälsosamtal genomföras med enskilda elever.

Elevrådet har regelbundna möten. Vid dessa möten så är elevernas trygghet och trivsel en stående punkt. Inför elevrådet har varje klass ett klassråd där också trygghet och trivsel är en stående punkt.

Stella-rapporter lyfts och bearbetas i EHT (kränkningar, våld, etc.).

SAM-enkät genomförs med elever, vårdnadshavare och personal varje läsår under vårterminen.

Risk/riskområde	Underlag som identifierat risk (gärna flera källor)	Antagande om orsak(er)
Korridorer	Knuff och spring i korridorerna	Skador/kränkningar
Utomhus/skolgård	Obevakade ställen där eleverna känner sig otrygga	Många elever har rast samtidigt

4. Utvärdering av genomförda insatser

I juni 2023 hade personalen en analysdag där det diskuterades insatser och aktiviteter som gjorts.

Under utvärderingen poängterades värdet av våra strukturerade raster med rastpedagog. Det har förbättrats ytterligare från förra året. Det är sällan några konflikter som följer med in i klassrummet efter rasterna. Rastansvarig pedagog följer upp konflikterna direkt vilket bidrar till en lugnare klassrumsmiljö.

I åk 1-3 har det satsat på att pedagoger möter upp och finns för elever i hallen. Det har blivit lugnare med den insatsen.

De flesta grupper har arbetat intensivt med trivselplaner.

Man arbetar också med tydlig struktur när det gäller lektioner för att eleverna ska uppleva trygghet. Detta har lett till bättre studiero, men vi behöver fortsätta att arbeta med trygghet och studiero.

Under läsåret har fadderverksamhet startas upp och genomsyrar hela skolan.

Språkbruket fortsätter vi att arbeta med. Vi upplever att det används kränkande ord, men det har blivit bättre. Brobyggarna på skolan är också med i arbetet mot ett bättre språkbruk. De finns också med och arbetar förebyggande med trygghet både i klassrummen och ute på raster.

Tryggheten bland eleverna är i stort sett bra. Enkäten visar att eleverna känner sig trygga i skolan. Alla grupper har pratat förebyggande med eleverna om trygghet både inne och ute. För att nå en trygg miljö i klassrummen jobbar många grupper med kooperativt lärande samt gruppstärkande övningar. Arbetssätten bygger på samarbete.

Planerad insats	Resultat av insatsen	Utvärdering av insatsen
Fler lärare i korridorerna	Mindre spring och otrygghet	Fortsatt ökad lärartäthet i korridorerna

Rastpedagog	Elever är trygga på skolgården	Sett över antalet elever per rastperiod
Trygghetsvandringar		

5. Handlingsplan: mål och åtgärder

Övergripande mål för Hellbergsskolan:

- Eleverna ska känna sig trygga i skolmiljön både ute och inne
- Eleverna ska använda sig av ett vårdat språkbruk
- Likabehandlingsplanen ska vara ett aktivt dokument som eleverna känner sig förtrogna med
- Vi jobbar för god studiero i alla klasser

Mål med åtgärden	Konkreta åtgärder	Effekter som vi vill uppnå med åtgärden	Hur uppföljningen ska ske • Ansvarig för åtgärden • Datum när åtgärderna ska vara genomförda
Trygg rastverksamhet.	Rastpedagog som anordnar aktiviteter på alla raster. Följer upp eventuella konflikter direkt.	Lugnare klimat på lektioner Trygg utomhusmiljö	Rastansvarig pedagog, rastvärdar och rektor Kontinuerlig uppföljning i likabehandlingsteamet Utvärderas på en analysdag juni 2024
Eleverna ska känna sig trygga och trivas i skolmiljön både ute och inne.	Skapa trivselregler Trygghetsvandring Rastverksamhet	Trygg miljö för alla på skolan.	Kontinuerligt på arbetslagsmöten Alla pedagoger är ansvariga. EHT Analysdag 2024
Arbetsro på lektioner	Vi använder oss av metoden kooperativt lärande Lärstilar Gemensamt ansvarstagande i arbetslagen	Arbetsro Högre måluppfyllelse	Alla pedagoger Arbetslagsmöten kontinuerligt Analysdag 2024
Elever och vårdnadshavare är väl förtroga med likabehandlingsplanen	Presentation av likabehandlingsplanen för vårdnadshavare Vid inskolningssamtal, utvecklingssamtal och föräldramöten Kontinuerliga samtal med eleverna i det dagliga arbetet	Trygghet Det ska vara ett levande dokument	Rektorer och pedagoger Analysdag 2024

Ett gott språkbruk	Dagligt arbete med att stärka elevernas ordförråd Direkt agera och följa upp kränkande språkbruk	Ett bättre språkbruk	Kontinuerligt arbete för alla på skolan EHT Analysdag 2024
Samarbete mellan hem och skola	Brobyggare arbetar på skolan	Bättre samarbete mellan hem och skola Högre måluppfyllelse	Brobyggare och personal på skolan
Samarbete mellan elever och klasser	Fadderverksamhet	Elever blir trygga med varandra Bättre samarbete och utbyte mellan klasserna vilket skapar en trygghet	Elever och personal på skolan Analysdag 2024

6. Delaktighet

På Hellbergsskolan finns ett elevråd där två elever per årskurs deltar. Elevrådet är uppdelat i åk 1-3 och 4-6, så att alla årskurser ska kunna göra sig hörda.

Elevrådet träffas regelbundet och leds av en utsedd pedagog. Vid elevrådets möten ges eleverna möjlighet att delta i upprättande och uppföljning av arbetet med planen. Inför varje elevrådsmöte så hålls klassråd under ledning av mentorer.

Varje år genomförs en elevenkät där alla elever ges möjlighet att tycka till om skolans likabehandlingsarbete.

Vårdnadshavarnas delaktighet är centralt för ett framgångsrikt likabehandlingsarbete. Det är dock svårt att organisera så att alla vårdnadshavare kan vara delaktiga i arbetet, varför vi istället valt att skapa delaktighet genom skolrådet. I skolrådet strävar vi efter minst två representanter per årskurs. Planen diskuteras och förankras med representanterna i skolrådet.

Utöver detta genomförs vartannat år en enkät med vårdnadshavare i av kommunen valda årskurser på skolan. De föräldramöten som hålls i början av varje läsår är också en möjlighet för vårdnadshavare att ta upp frågor kring skolans likabehandlingsarbete.

7. Förankring

Plan mot kränkande behandling delges vårdnadshavare via föräldramöte, utvecklingssamtal och skolråd.

Personalen är delaktig i utformandet av planen via analysdagen och den förankras i EHT och delges på APT.

8. Rutiner – förebyggande och vid akuta situationer

För att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling, finns det personal ute vid alla raster på skolan. Skolan har en ansvarig rastpedagog, som ordnar aktiviteter och har ett övergripande ansvar för rastverksamheten. Arbetslagen ansvarar för att ett fungerande rastvärdsschema finns för alla årskurser på skolan. Varje lärare ansvarar sedan för att fullgöra sina plikter som rastvärd. Om en lärare inte har möjlighet att vara rastvärd en viss tid, så är de ansvariga för att se till att någon annan lärare i arbetslaget går in som ersättare. Arbetslagen ansvarar för att öka antalet rastvärdar vid de raster då det bedöms nödvändigt.

Varje år genomför mentor utvecklingssamtal med elev och vårdnadshavare. Vid dessa samtal är elevens trygghet och trivsel en given utgångspunkt.

Under samling och på klassråd genomförs liknande samtal på gruppnivå.

Skolsköterska genomför hälsosamtal med alla elever i förskoleklass och årskurs 4, samt vid behov även riktade hälsosamtal.

Skolkurator arbetar med stöd till elever på individ och gruppnivå och bistår ledningen på organisationsnivå.

Ansvarsförhållande

På Hellbergsskolan ska vi sträva efter att all skolpersonal i samverkan med elever och föräldrar arbetar aktivt med att motverka diskriminering och kränkande behandling. För att lyckas med våra målsättningar behöver vi därför tydliggöra våra olika roller och uppdrag i detta arbete.

Rektorernas ansvar

Rektor och biträdande rektor har ett övergripande ansvar för alla olika insatser och åtgärder som genomförs på skolan. Utöver detta ansvarar rektor och biträdande rektor för att:

- organisera det systematiska kvalitetsarbetet och följa upp skolans likabehandlingsarbete
- besluta om disciplinära åtgärder

Alla i EHT ska:

- samverka med skolans övriga personal i det främjande och förebyggande arbetet på skolan
- bistå rektorer med information och råd i frågor om diskriminering och kränkande behandling
- bidra i likabehandlingsarbetet, både vad gäller planering och genomförande

Arbetslagets roll och uppdrag

Arbetslaget ska fungera som stöd och bollplank till lärare och mentorer i skolans likabehandlingsarbete. Arbetslaget ska också samverka för att säkerställa att det finns rastvärdar vid alla raster.

Mentors roll och uppdrag

Mentor ska samverka med och fortlöpande informera elevens vårdnadshavare gällande elevens lärande, utveckling och trivsel.

Mentor ska genomföra uppföljande samtal då elever kränkts av andra elever eller personal.

Mentor ska i övrigt stödja elevens lärande, sociala utveckling och trygghet.

Undervisande personals roll och uppdrag

All personal ska:

- uppmärksamma och i samråd med övrig skolpersonal arbeta aktivt för att förebygga och motverka alla former av diskriminering och kränkande behandling
- utreda, dokumentera och rapportera om man får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling
- kontinuerligt reflektera över sitt eget förhållningssätt för att få syn på invanda föreställningar och stereotypa bilder hos sig själv

Personal som elever och vårdnadshavare kan vända sig till

Elever och vårdnadshavare ska i första hand vända sig till sin mentor eller klasslärare om det är något som inte känns bra. Givetvis kan eleverna även vända sig till annan personal inom arbetslaget eller på skolan som de har förtroende för, exempelvis fritidshemmets personal.

I övrigt så har EHT ett övergripande ansvar för skolans arbete med att främja likabehandling och förebygga diskriminering och kränkande behandling.

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av andra elever

1. Uppmärksamma. När det uppmärksammas att en elev upplever sig kränkt av andra elever ska händelsen utredas. Om kränkningen uppmärksammas av icke undervisande personal så ska elevens mentor genast underrättas.

2. Dokumentera. Den personal som uppmärksammar att en elev upplever sig kränkt ska genomföra samtal med berörda elever, alternativt genomförs samtalet av elevens mentor eller skolkurator/skolsköterska.

Samtalen ska dokumenteras och ska innehålla vilka elever som är berörda, var händelsen ägt rum, en kortfattad beskrivning av händelsen samt vilka akuta åtgärder som vidtagits.

Dokumentationen ska skrivas ut och läggas i elevens mapp.

Samtalen ska även dokumenteras i det digitala systemet STELLA.

3. Rapportera. Den personal som uppmärksammar händelsen ska skyndsamt informera berörda mentorer. Vid allvarliga händelser så ska även rektor eller biträdande rektor informeras om händelsen. Berörd personal eller mentorer ansvarar även för att samma dag informera vårdnadshavare om vad som har hänt och vilka omedelbara åtgärder som skolan har vidtagit. EHT ansvarar för att varje vecka följa upp inkomna ärenden och de insatser som har genomförts.

4. Uppföljande samtal. Inom en vecka ansvarar mentorerna för att ett uppföljande samtal genomförs med berörda elever. Samtalen ska dokumenteras. EHT följer upp alla tidigare ärenden varje månad.

5. Upprätta handlingsplan. Om någon av eleverna upplever att problemen kvarstår så kontaktas EHT, vilka ska bistå och stödja mentorer i att upprätta en handlingsplan för att komma till rätta med problemen. I upprättandet av handlingsplanen ska elever och vårdnadshavare ges möjlighet att vara delaktiga. Handlingsplanen ska sedan följas upp regelbundet till dess att problemen inte längre kvarstår.

6. Disciplinära åtgärder. Om problemen kvarstår eller om kränkningarna är allvarliga så kan rektor besluta om olika disciplinära åtgärder såsom skriftlig varning, tillfällig omplacering inom skolenheten, tillfällig omplacering på annan skolenhet eller avstängning under en kortare period. Vid behov och/eller vid allvarliga situationer så kontaktas även socialtjänsten eller polismyndigheten.

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av personal

1. Uppmärksamma. Så snart det uppmärksammas att en elev upplever sig kränkt av en personal ska händelsen utredas.

2. Utreda. Då en elev upplever sig kränkt av en personal ska mentor eller annan lämplig person (exempelvis rektor eller biträdande rektor) genomföra ett samtal med eleven. Samtalet ska dokumenteras. Dokumentationen ska innehålla ifall andra elever kan vara berörda, personalens namn, en kortfattad beskrivning av händelsen samt ifall några akuta åtgärder har vidtagits.

3. Rapportera. Mentor ska lämna dokumentationen till rektor eller biträdande rektor, vilken ansvarar för att snarast kontakta berörd personal och klargöra dennes syn på den aktuella händelsen. Rektor eller biträdande rektor ansvarar för att vårdnadshavarna snarast informeras om händelsen och vilka omedelbara åtgärder som vidtagits. En Stella upprättas.

4. Uppföljande samtal. Inom en vecka ansvarar mentorer för att genomföra ett uppföljande samtal med berörda elever. Samtalen ska dokumenteras. Rektor eller biträdande rektor genomför på liknande sätt ett uppföljande samtal med berörd personal.

5. Upprätta handlingsplan. Om eleven upplever att problemen kvarstår så ansvarar rektor eller biträdande rektor för att upprätta en handlingsplan för att komma till rätta med problemen. I upprättandet av handlingsplanen är det viktigt att elever, vårdnadshavare och berörd personal är delaktiga.

6. Disciplinära åtgärder. Om problemen kvarstår eller om kränkningarna är allvarliga så kan rektor eller biträdande rektor besluta om olika personalåtgärder såsom avstängning. Vid behov kontaktas även polismyndigheten.

Bilaga: definitioner och begrepp

Diskrimineringsgrunderna i diskrimineringslagen

Med diskrimineringsgrund menas de kategorier av personer eller de karakteristika som skyddas av diskrimineringslagstiftningen:

- **Kön**

Diskriminering och trakasserier som har samband med kön kan vara utfrysning, förlöjligande och skämt kopplade till barns könstillhörighet, det vill säga tillhörande kvinnligt eller manligt kön. Även den som avser att ändra eller har ändrat sin könstillhörighet omfattas av diskrimineringsgrunden kön.

- **Könsöverskridande identitet eller uttryck**

Att någon inte identifierar sig med sin biologiska könstillhörighet som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

- **Etnisk tillhörighet**

Diskriminering och trakasserier som har samband med etnisk tillhörighet kan vara förlöjligande eller skämt kopplat till en grupp personer med samma nationella eller etniska ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande. Skolan/förskolan har ett ansvar att arbeta mot rasism och främlingsfientlighet.

- **Religion eller annan trosuppfattning**

Skolan/förskolan får inte missgynna någon elev/barn på grund av hans eller hennes religion. I skolan ska föräldrar kunna lämna sina barn utan att de blir ensidigt påverkade till förmån för den ena eller andra åskådningen. Skolan är skyldig att se till barnets bästa och alla barn har rätt till kunskap och lärande, tankefrihet och religionsfrihet. Begreppet annan trosuppfattning innefattar uppfattningar som har sin grund i eller har samband med en religiös åskådning, till exempel buddhism, ateism eller agnosticism.

- **Funktionsnedsättning**

Funktionsnedsättningar kan vara fysisk, psykisk eller begåvningsmässiga och påverka livet på olika sätt. Hit räknas både sådana som syns, och sådana som inte märks lika lätt, som exempelvis allergi, hörsel- och synskador, ADHD och dyslexi. Graden av funktionsnedsättning har ingen betydelse. Anm. Funktionshinder uppstår när personer med funktionsnedsättning upplever begränsning i relation till omgivningen. Funktionshinder är inte en egenskap hos individen utan det är miljön som kan vara funktionshindrande.

- **Sexuell läggning**

Skolan/förskolan ska förebygga och förhindra diskriminering och trakasserier på grund av sexuell läggning. Med sexuell läggning menas homosexualitet, bisexualitet och

heterosexualitet. Skolan har ett särskilt ansvar att förmedla samhällets gemensamma värdegrund till barnen.

- Ålder

Det är fortsatt tillåtet att särbehandla på grund av ålder om:

- särbehandling gäller tillämpning av bestämmelse i förskola, förskoleklass, skolbarnomsorg, grundskola, särskola och specialskola samt om
- särbehandling har ett berättigande syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga.

Direkt diskriminering

Att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan. För att det ska röra sig om diskriminering ska missgynnandet ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Direkt diskriminering känns igen genom att likartade fall behandlas olika. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på detta program.

Indirekt diskriminering

Med indirekt diskriminering menas lika behandling av olika fall. Krav som verkar neutrala men som i praktiken innebär att en viss grupp missgynnas. Det sker t.ex. när skolan tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn med ett visst kön, viss etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning eller sexuell läggning. Om exempelvis alla barn serveras samma mat, diskriminerar skolan indirekt de barn som på grund av religiösa skäl behöver annan mat.

Bristande tillgänglighet

Bristande tillgänglighet är när en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att en verksamhet inte vidtar skäligen tillgänglighetsåtgärder för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning. Den som låter bli att genomföra skäligen tillgänglighetsåtgärder kan komma att göra sig skyldig till diskriminering.

Trakasserier

Ett handlande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Begreppet sexuella trakasserier innebär ett handlande av sexuell natur som för den skull inte behöver ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Anm.: Diskriminering är när en vuxen i skolan missgynnar ett barn och det har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Trakasserier som utförs av skolans personal kan också vara diskriminering och kan till exempel ske genom skolans regler, undervisning och läroböcker.

Kränkande behandling enligt skollagen

Skolan/förskolan ska förebygga och förhindra det som i skollagen benämns som kränkande behandling såsom mobbning och rasistiska beteenden. Det definieras som ett uppträdande som, utan att ha någon koppling till någon särskild diskrimineringsgrund, kränker ett barns eller en elevs värdighet. Kränkningar kan vara fysiska, verbala, psykosociala, texter och bilder.

Fler begrepp

- Mobbning

En upprepad negativ handling när någon eller några medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan skada eller obehag.

- Rasism

En föreställning om den egna folkgruppens överlägsenhet utifrån uppfattningen om att det finns biologiska skillnader mellan folkgrupper och att vissa folkgrupper är mindre värda och därmed legitima att förtrycka, utnyttja eller kontrollera.

- Främlingsfientlighet

Rädsla för och/eller stark motvilja mot grupper som definieras genom fysiska, kulturella/etniska eller beteendemässiga karakteristika.

- Homofobi

En uppfattning eller medveten värdering hos en individ, en grupp eller ett samhälle och som ger uttryck för en starkt negativ syn på homo- eller bisexuella personer.

